

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

**ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ И ОСНОВНИТЕ
ПОКАЗАТЕЛИ ПО КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА
МЕСЕЦ ЮЛИ 2023 г.**

I. Основни показатели по консолидираната фискална програма¹ към юли 2023 година

На база на данните от месечните отчети за касово изпълнение на бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет **приходите, помощите и даренията по консолидираната фискална програма (КФП)** към края на юли 2023 г. са в размер на **37 512,1 млн. лв., което представлява 54,0 % от разчетите² към ЗДБРБ за 2023 година.** Постъпленията нарастват с 3 678,2 млн. лв. (10,9 %) спрямо отчетените към юли 2022 г.

Данъчните постъпления (вкл. приходите от осигурителни вноски) са в размер на **28 865,7 млн. лв.,** което представлява 54,3 % от разчетените за годината. Постъпленията от данъци и осигурителни вноски нарастват с 2 750,7 млн. лв. (10,5 %) спрямо отчетените за същия период на предходната година, като формират 77,0 % от общите постъпления по КФП за периода. В частта на данъчните приходи по КФП постъпленията от преки данъци, социално и здравно осигурителни вноски и други данъци³ нарастват с добри темпове, докато изоставането при косвените данъци от предходните месеци постепенно се наваксва и към края на юли те са номинално близки до отчетените за същия период на предходната година. За подобреното при косвените данъци основен принос имат приходите от ДДС от ВОП. Върху приходите от ДДС от внос продължават да оказват влияние цената на суровия петрол, внесен за преработка, курсът на щатския долар, както и количествата на внесените стоки, пораждащи ДДС, в т.ч. на суровия петрол.

Приходите в частта на **преките данъци** възлизат на 6 047,8 млн. лв., което представлява 52,0 % от разчета за 2023 г. Приходите от **косвени данъци** са в размер на 12 219,9 млн. лв., което представлява 52,2 % от предвидените в ЗДБРБ за 2023 г. Постъпленията от **други данъци** (включват други данъци по ЗКПО, имуществени и др. данъци) са в размер на 1 854,9 млн. лв. (в т. ч. 696,1 млн. лв. целеви вноски във Фонд "Сигурност на електроенергийната система"), което представлява 69,6 % от годишния разчет. Приходите от социални и здравноосигурителни вноски са в размер на 8 743,1 млн. лв., или 56,5 % от разчета за 2023 година.

Неданъчните приходи⁴ са в размер на **7 165,1 млн. лв.,** което представлява 64,2 % от годишните разчети и се формират основно от приходи от държавни, общински и съдебни такси, приходи и доходи от собственост, приходи от концесии, приходи от продажба на квоти за емисии на парникови газове и други. В частта на неданъчните приходи през юли са постъпили 815,7 млн. лв. приходи от дивидент за държавата от държавни предприятия.

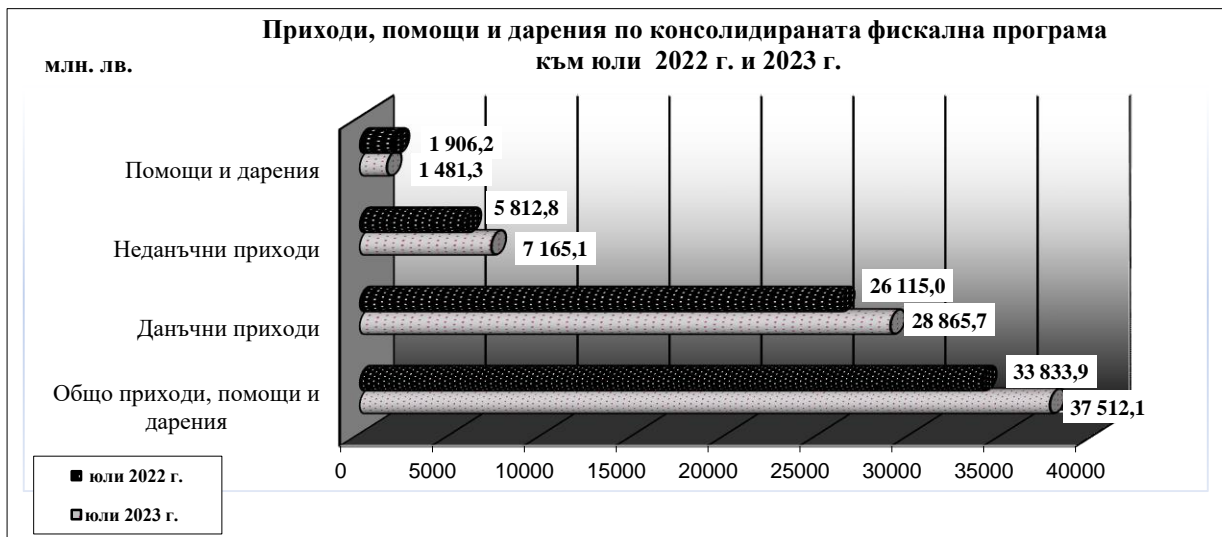
Приходите от **помощи и дарения** към юли 2023 г. са в размер на **1 481,3 млн. лв.,** като съпоставено със същия период на 2022 г. се отчита спад с 424,9 млн. лева.

¹ Обхваща държавния бюджет и бюджетите на общините, социалноосигурителните фондове, ДВУ, БАН, ССА, БНР, БНТ, БТА, бюджетите по чл.13, ал.4 от ЗПФ, както и сметките за средства от ЕС и сметките за чужди средства на бюджетните организации. Данните са на база месечните отчети на ПРБ.

² Разчети към ЗДБРБ за 2023 г. (обн., ДВ., бр. 66 от 01.08.2023 г.).

³ При съпоставката със същия период на предходната година следва да се отчете базов ефект при приходите от други данъци от постъпващи от началото на 2023 г. целеви вноски във Фонд "Сигурност на електроенергийната система" (ФСЕС) от производителите и търговците на електрическа енергия, в изпълнение на § 8 от ПЗР на Закона за прилагане на разпоредби на ЗДБРБ за 2022 г., ЗБДОО за 2022 г. и ЗБНЗОК за 2022 г., респективно § 3 от ПЗР на ЗДБРБ за 2023 г., както и от приходи от задължителна временна солидарна вноски за генерираните свръхпечалби, съгласно чл. 14 от Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията, които започнаха да постъпват от декември 2022 г.

⁴ За периода юли – декември 2022 г. в изпълнение на разпоредбата на §24 от ПЗР на ЗДБРБ за 2022 г. в частта на неданъчните приходи по бюджета на ФСЕС постъпиха целеви вноски в размер на 3,2 млрд. лв., с които се финансира изплащането на компенсации към небитовите крайни клиенти на електрическа енергия по §23 от ПЗР на ЗДБРБ за 2022 г. в частта на разходите за субсидии за нефинансови предприятия. Само за юли 2022 г. постъпленията, респективно разходите, бяха в размер на 0,456 млрд. лв. Поради обстоятелството, че през месец юли 2023 г. няма постъпили целеви вноски, респективно извършени плащания за компенсации, при съпоставката със същия период на предходната година в частта на неданъчните приходи и разходите за субсидии за нефинансови предприятия следва да се отчете базов ефект от действащото законодателство през 2022 г. и 2023 г.

Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към юли 2023 г. възлизат на **37 056,8 млн. лв.**, което е 50,0 % от годишните разчети. В номинално изражение разходите нарастват спрямо полугодieto на 2022 г. с 4 741,8 млн. лв. (14,7 %). В отделните разходни показатели най-значително нарастване има при разходите за пенсии, както и в частта на разходите за персонал, капиталовите разходи и други. Ръстът на разходите се дължи на влезли в сила нормативни актове, вкл. промени в пенсионната сфера, разплащане на задължения по бюджета на МРРБ, влезли в сила увеличени размери на възнагражденията в редица администрации и други.

Нелихвените разходи към юли 2023 г. са в размер на 35 686,0 млн. лв., което представлява 50,4 % от годишния разчет. *Текущите нелихвени разходи* са в размер на 32 943,3 млн. лв. *Капиталовите разходи* (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 2 701,7 млн. лв. *Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина* са в размер на 41,0 млн. лв. **Лихвените плащания** са в размер на 380,6 млн. лв. (46,2 % от планираните за 2023 година).

Разходите по КФП по основните разходни групи към юли 2022 г. и 2023 г. са представени на следната графика:

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 31.07.2023 г. от централния бюджет, възлиза на **990,3 млн. лв.**, което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС (Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053 на Съвета от 14 декември 2020 година относно системата на собствените ресурси на

Европейския съюз и за отмяна на Решение 2014/335/ЕС, Евратом; Регламент (ЕС, Евратом) 2021/768 на Съвета от 30 април 2021 година за определяне на мерки за прилагане на системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 608/2014; Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 относно методите и процедурата за предоставяне на традиционните собствени ресурси, собствените ресурси на база ДДС и на база БНД и относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства; Регламент (ЕС, Евратом) 2021/770 на Съвета от 30 април 2021 година относно изчисляването на собствения ресурс на база нерещиклираните отпадъци от опаковки от пластмаса, относно методите и процедурата за предоставяне на този собствен ресурс, относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства и относно някои аспекти на собствения ресурс на база БНД и Регламент (ЕИО, Евратом) № 1553/89 за окончателни унифицирани схеми за събирането на собствените ресурси, набирани от ДДС).

Бюджетното салдо по консолидираната фискална програма към юли 2023 г. е **положително** в размер на **455,3 млн. лв.** (0,2 % от прогнозния БВП) и се формира от превишение на приходите над разходите по националния бюджет в размер на 423,2 млн. лв. и по европейските средства в размер на 32,1 млн. лева. Подобрението на бюджетната позиция продължава и през юли и се дължи основно на приходната страна на бюджета.

Размерът на **фискалния резерв** към 31.07.2023 г. е **13,1 млрд. лв.**, в т.ч. 12,6 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,5 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

II. Изпълнение на държавния бюджет⁵ към юли 2023 г.

Изпълнението на основните показатели по държавния бюджет, на база месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет е, както следва:

Таблица⁶ №1

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗДБРБ 2023 г.	Отчет юли 2023 г.	Изпълнение спрямо ЗДБРБ 2023 г.
Общо приходи, помощи и дарения	40 810,6	22 374,3	54,8%
- Данъчни приходи	35 559,4	18 503,7	52,0%
Корпоративни данъци	5 510,0	2 536,2	46,0%
ДДФЛ	6 100,0	3 504,6	57,5%
ДДС	17 005,0	8 634,0	50,8%
Акцизи	5 939,0	3 350,7	56,4%
Данък в/у застрахователните премии	57,5	40,7	70,8%
Мита и митнически такси	405,0	194,5	48,0%
Други данъци	542,9	243,0	44,8%
- Неданъчни приходи	5 250,7	3 867,8	73,7%
- Помощи и дарения	0,5	2,8	
Разходи, трансфери и вноски в бюджета на ЕС	46 826,6	22 531,7	48,1%
- <i>Нелихвени разходи</i>	21 336,8	8 806,9	41,3%
Текущи	17 769,2	8 055,1	45,3%
Предоставени тек. и капит. трансфери за чужбина	20,7	6,9	33,2%
Капиталови	3 546,9	744,9	21,0%
- <i>Лихви</i>	784,1	354,4	45,2%
По външни заеми	667,2	268,3	40,2%
По вътрешни заеми	116,9	86,2	73,7%
- <i>Резерв за непредвидени и неотложни разходи</i> ⁷	131,4		
- <i>Трансфери за др. бюджети – нето</i>	22 531,9	12 380,2	54,9%
- <i>Вноска в бюджета на ЕС</i>	2 042,4	990,3	48,5%
Бюджетен баланс	-6 016,0	-157,5	

⁵ Държавният бюджет включва централен бюджет, бюджетите на НС, съдебната власт, министерствата и ведомствата.

⁶ Поради извършено закръгляне в млн. лв., някои сумарни позиции в Таблица № 1 и в текста не се изчерпват от съставните им числа.

⁷ В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се посочват само данните по разчет. Разходите по отчет се отразяват по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи.

➤ Приходи по държавния бюджет

Общият размер на приходите, помощите и даренията по държавния бюджет към юли 2023 г. е **22 374,3 млн. лв.**, което представлява 54,8 % изпълнение на разчетите по ЗДБРБ за 2023 година.

• Данъчни приходи

Размерът на данъчните постъпления по държавния бюджет към юли 2023 г. е **18 503,7 млн. лв.**, което представлява 52,0 % изпълнение на годишните разчети. В сравнение със същия период на 2022 г. постъпленията в групата нарастват с 924,3 млн. лева (5,3 %).

✓ Преки данъци

Приходите в групата на **преките данъци** са в размер на **6 040,8 млн. лв.** или 52,0 % от планираните за годината, като съпоставени със същия период на предходната година постъпленията нарастват с 844,6 млн. лв. Повишението се дължи основно на по-високите постъпления от ДДФЛ, които нарастват с 473,2 млн. лв. (15,6 %) в сравнение с края на юли 2022 година.

Приходите от **корпоративни данъци** към юли 2023 г. са в размер на 2 536,2 млн. лв. или 46,0 % от годишния план. Сравнени с данните към месец юли на предходната година постъпленията нарастват с 371,5 млн. лв. (17,2 %). Достигнатите нива на постъпленията от този вид данък са в резултат на регламентирани срокове за деклариране на данъчния финансов резултат за 2022 г. и за внасяне на дължимия корпоративен данък по годишните данъчни декларации за 2022 г. (до 30 юни 2023 г.). В тази група данъци са и приходите от данък върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица, които са в размер на 64,1 млн. лв., като съпоставено с края на юли 2022 г. приходите са с 8,6 млн. лв. по-малко (11,9 % спад).

Приходите от **данъци върху доходите на физически лица** са в размер на **3 504,6 млн. лв.** или 57,5 % от заложените в разчета за годината. Тези приходи са с 473,2 млн. лв. повече или 15,6 % ръст спрямо същия период на предходната година.

Върху размера на данъчните постъпления от ДДФЛ основно влияние имат икономическата активност и развитието на пазара на труда, както и предприетите законодателни и административни мерки в областта на трудовото, социалното и данъчното законодателство. За повишаване на приходите от ДДФЛ влияние оказват и предприетите мерки за намаляване на недеklarирания труд, мерките за повишаване на събираемостта на задължения за минали периоди и тематичните кампании за конторл, провеждани от НАП.

По трудови правоотношения приходите от данъка към юли 2023 г. са 2 762,5 млн. лв., 54,1 % от годишните разчети. Тези приходи нарастват с 400,1 млн. лв. (16,9 %) в сравнение със същия период на предходната година.

Нивото на заетостта и на безработицата в страната, както и високият номинален ръст на средната работна заплата през второто тримесечие на 2023 г. са едни от основните фактори за нарастването на данъчните приходи от трудови правоотношения.

Допълнително влияние за нарастване на данъчните постъпления оказва и приетото от правителството увеличение от 1 януари 2023 г. на минималната работна заплата за страната от 710 лв. на 780 лв. (9,9 %), както и увеличението на разходите за персонал в някои от бюджетните системи, одобрени с актуализацията на бюджета през 2022 година.

Ползването на облекченията за деца по чл. 22в и чл. 22г от ЗДФЛ чрез подаване на декларация по образец при работодателя през месец декември 2022 г. и чрез подаване на годишната данъчна декларация за доходите, придобити през 2022 г. оказва въздействие в посока намаление върху приходите от трудови правоотношения през първото полугодие на настоящата година. Очаква се ползването на облекченията да окаже влияние и през следващите отчетни периоди при авансовото ползване при работодател за придобитите доходи през 2023 година.

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори, еднолични търговци и др.) приходите от данъка към юли 2023 г. са в размер на 334,7 млн. лв., което е 70,3 % от годишния разчет. За отчетния период са постъпили с 16,6 млн. лв. (5,2 %) повече приходи спрямо края на юли 2022 година. Основно влияние върху тези приходи оказват резултатите от годишните данъчни декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ (дължим данък за довносяне или надвнесен данък) и дължимите авансови вноски. Ниският ръст на тази група данъчни приходи за отчетния период се дължи на ползването на данъчните облекчения за деца по чл. 22в и чл. 22г от ЗДДФЛ в увеличен размер за доходите, придобити през 2022 година.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица по чл. 37 и 38 от ЗДДФЛ и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на физически лица - постъпленията от тези данъци са в размер на 407,3 млн. лв., 79,3 % от годишния разчет. За отчетния период са постъпили с 57,9 млн. лв. (16,6 %) повече приходи спрямо юли 2022 година. Влияние за по-високото изпълнение на приходите от данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически и юридически лица има предприетата комуникационна кампания и контролни действия от НАП през 2022 г. за проверка на касови наличности. Контролните действия са насочени приоритетно към лица, за които има информация за висока касова наличност (над 100 хил. лв.), и при които има риск от наличие на сделки, сключени при условия, водещи до отклонение от данъчно облагане или до наличието на скрито разпределение на печалбата по смисъла на § 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на ЗКПО. Скритото разпределение на печалбата се третира като дивидент, за който се внася 5 % данък върху разпределените суми.

✓ Косвени данъци

Приходите от **косвени данъци** към юли 2023 г. са в размер на **12 219,9 млн. лв.** или 52,2 % от годишния разчет. Постъпленията са по-малко с 31,5 млн. лв. (0,3 %) спрямо същия период на предходната година, което се дължи основно на намалението при приходите от ДДС при внос с 576,2 млн. лв. (14,5 % спад) и при приходите от мита с 67,0 млн. лв. (25,6 %).

Приходите от ДДС са в размер на **8 634,0 млн. лв.**, което представлява 50,8 % от планираните със ЗДБРБ за 2023 година. Съпоставени с края на юли 2022 г., приходите от ДДС намаляват с 68,4 млн. лв. (0,8 %), в резултат на по-ниските постъпления от ДДС при внос.

Нетният размер на приходите от *ДДС от внос* към юли 2023 г. е 3 410,7 млн. лв., като намаляват с 14,5 % (576,2 млн. лв.) спрямо същия период на предходната година. Влияние върху динамиката на приходите от ДДС при внос през периода оказват и средните борсови цени (в долари) на суровините, които формират основна част от вноса от трети страни. Разглеждайки декларирания ДДС при внос по групи стоки, съобразно Класификатора на широките икономически категории (ВЕС), през изминалите месеци на 2023 г. се наблюдава понижение при всички групи стоки. Освен това, върху постъпленията от ДДС от внос влияние оказва и възможността за отложено начисляване на ДДС от вносител при внос на стоки от трети страни, в съответствие с разпоредбата на чл. 167а от Закона за данък върху добавената стойност. Ефектът от прилагането на този режим към края на месец юли 2023 г. е неначислен ДДС при внос в размер на 757,8 млн. лева, което е с 270,6 млн. лв. по-малко спрямо 2022 г., като се регистрира спад от 26,3 %. Стоките с най-значителен дял са: руди, шлаки и пепели – 419,3 млн. лв. (намаление от 119,9 млн. лв. или 22,2 %), мед и изделия от мед – 147,6 млн. лв. (намаление от 18,6 млн. лв. или 11,2 %) и чугун, желязо и стомана – 80,8 млн. лв. (намаление с 66,5 млн. лв., 45,1 %).

Постъпленията от *ДДС при сделки в страната (нето)* към юли 2023 г. възлизат на 5 223,3 млн. лв. Сравнени с данните за същия период на предходната година постъпленията нарастват с 10,8 % (507,8 млн. лв.).

Ефективно внесеният ДДС по сметките на НАП се формира от данък по справки-декларации от сделки в страната и ВОП и допълнително внесени суми, разкрити с данъчно-ревизионни актове при ревизии. Тези постъпления са в размер на 11 668,5 млн. лв., което представлява ръст от 6,8 % спрямо юли 2022 година. От тях от ревизионни актове са постъпили 122,4 млн. лв. или с 68,2 млн. лв. по-малко от миналата година (35,8 %).

Декларираният ДДС за възстановяване зависи от размера на износа и извършените инвестиции. Регистрираните лица по ДДС упражняват право на данъчен кредит чрез приспадане по реда на чл. 92, ал. 1 от ЗДДС или чрез ефективно възстановяване от данъчната администрация след определения срок. Приспаднатият данък за първите седем месеца на 2023 г. е 598,7 млн. лв. и е с 35,0 млн. лв. повече от 2022 г. (6,2 %). Възстановеният данък се увеличава и е в размер на 6 445,2 млн. лв., което е с 236,0 млн. лв. (3,8 %) над възстановените суми към края на юли миналата година. Невъзстановеният данъчен кредит към 31.07.2023 г. е в размер на 109,5 млн. лева.

Приходите от акцизи (нето) от внос, вътрешно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки са в размер на **3 350,7 млн. лв.**, което е 56,4 % от планираните със ЗДБРБ за 2023 г. Съпоставени със същия период на предходната година приходите от акцизи нарастват номинално със 97,1 млн. лв. (3,0 %).

Относителният дял на нетните постъпления от акциз по стокови групи е от: тютюн и тютюневи изделия (54,1 %); горива (39,8 %); алкохол и алкохолни напитки, вкл. бира (5,4 %) и други акцизни стоки (0,6 %). Постъпленията от акциз към юли 2023 г. по основни стокови групи, са както следва:

- *акцизите от тютюн и тютюневи изделия* възлизат на 1 812,9 млн. лева;
- *акцизите от горива* са в размер на 1 334,9 млн. лева;
- *акцизите от алкохол и алкохолни напитки (вкл. бира)* възлизат на 182,0 млн. лева;
- *приходите от ел. енергия и др. акцизни стоки* възлизат на 20,9 млн. лева.

Приходите от данък върху застрахователните премии са в размер на **40,7 млн. лв.**, при планирани за годината 57,5 млн. лева.

Постъпленията от мита възлизат на **194,5 млн. лв.** или 48,0 % от планираните със ЗДБРБ за 2023 г., като заемат 1,1 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи по държавния бюджет. В сравнение със същия период на предходната година събраните мита са с 67,0 млн. лв. (25,6 %) по-малко. Влияние върху спада в приходите от мита имат въведените от ЕС ограничителни мерки спрямо Русия в съответствие с Регламент (ЕС) № 833/2014 и неговите последващи изменения и допълнения. Друг фактор върху намалените постъпления от мита има въведения с Регламент (ЕС) 2022/870 на ЕП и Съвета от 30 май 2022 г. преференциален режим спрямо Украйна под формата на пълно премахване на вносните мита върху вноса на промишлени продукти от страната, спиране на прилагането на механизма на „входните цени“ по отношение на плодовете и зеленчуците, спиране на прилагането на тарифните квоти и пълно премахване на вносните мита, и други.

Най-значителен спад на приходите от мита за седемте месеца на 2023 г. спрямо същия период на 2022 г. се регистрира при вноса на следните групи стоки: „Чугун, желязо и стомана“ – 30,1 млн. лева (82,9 % спад) спрямо постъпленията към края на юли 2022 г. „Торове“ – 13,2 млн. лева (спад от 69,8 %) спрямо същия период на 2022 г.; „Пластмаси и пластмасови изделия“ – 6,4 млн. лева (26,3 % спад) спрямо постъпленията за седемте месеца на 2022 г.; „Неорганични химични продукти; Неорганични или органични съединения на благородни метали, на радиоактивни елементи, на редкоземни метали или на изотопи“ – 5,7 млн. лева (56,7 % спад) спрямо тези към края на юли 2022 г.; „Трикотажни платове“ – 4,1 млн. лева (75,3 % спад) спрямо постъпленията към юли 2022 г.

В зависимост от произхода на внасяните стоки, най-голям е дялът на приходите от мита при внос на стоки от Китай, като към края на юли 2023 г. постъпленията възлизат на 105,2 млн. лева, което представлява 55,5 % от всички декларирани мита и е отчетен спад спрямо същия период на 2022 г. от 13,1 %. На второ място са приходите от мита при внос на стоки с произход Русия – 12,9 млн. лева, като спадат с 64,4 % на годишна база и представляват 6,8 % дял от всички мита. Следват приходите от мита за стоки, внесени от САЩ (7,4 млн. лева приходи от мита от внос на стоки, 3,9 % относителен дял от всички мита и ръст от 11,7 %), следвани от внос на стоки с произход Турция (7,3 млн. лева приходи от мита, 3,9 % относителен дял от

всички мита и спад от 68,7 %) и Индия (6,4 млн. лева приходи, 3,4 % относителен дял и спад от 17,8 %).

✓ Други данъци

Постъпленията от **други данъци** по държавния бюджет към края на юли 2023 г. са в размер на **243,0 млн. лв.** или 44,8 % от планираните със ЗДБРБ за 2023 г. Съпоставени с данните към юли 2022 г. приходите от други данъци нарастват със 111,2 млн. лв. (84,4 %). Влияние върху по-високия размер на тази група данъци за отчетния период оказват постъпленията от приетата временна солидарна вноска по Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията. Временната солидарна вноска се внася за данъчните печалби за 2022 г. и за 2023 г. от дружествата и местата на стопанска дейност от Съюза, извършващи дейност в отраслите на суровия нефт, природния газ, въглищата и нефтопреработването за генерираните свръхпечалби съгласно чл. 14 от Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията. Правилата за определяне на размера на дължимата временна солидарна вноска от предприятията от посочените сектори са регламентирани в Закона за корпоративното подоходно облагане (§ 9 от ПЗР на ЗКПО в сила от 8.10.2022 г. – ДВ, бр. 99 от 2022 г.), като е предоставена възможност, задължените лица да могат да правят авансови плащания по тази вноска.

• Неданъчни приходи

Отчетените **неданъчни приходи** по държавния бюджет към юли 2023 г. са в размер на **3 867,8 млн. лв.** и се формират основно от приходи от държавни такси, приходи и доходи от собственост, вкл. приходи от дивидент за държавата от държавните предприятия, приходи от концесии и други неданъчни приходи.

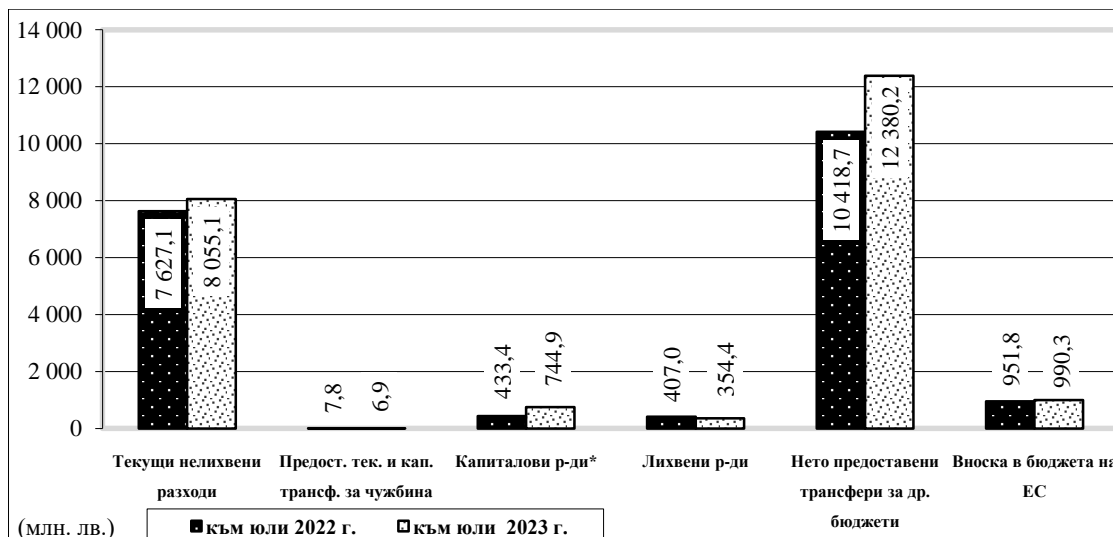
• Помощи и дарения

Постъпилите **помощи и дарения** по държавния бюджет към юли 2023 г. са в размер на **2,8 млн. лева.**

➤ Разходи по държавния бюджет

Общият размер на **разходите по държавния бюджет** (вкл. трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) към юли 2023 г. е **22 531,7 млн. лв.** или 48,1 % от предвидените със ЗДБРБ за 2023 г., като нарастват с 2 685,9 млн. лв. (13,5 %) спрямо отчетените към юли 2022 година.

Разходи, трансфери за други бюджети и вноска в бюджета на ЕС към юли 2022 г. и 2023 г.

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

• **Нелихвени разходи**

Нелихвените разходи по държавния бюджет към юли 2023 г. са в размер на **8 806,9 млн. лв.**, което представлява 41,3 % от годишния разчет. Съпоставени с данните към юли 2022 г. нелихвените разходи нарастват със 738,5 млн. лв. (9,2 %).

Разходите за персонал (заплати и възнаграждения, други възнаграждения и плащания за персонала и осигурителни вноски) са в общ размер на 4 558,9 млн. лв. или 52,8 % от планираните за 2023 г. Разходите за издръжка (вкл. разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и платени данъци, такси и административни санкции) са в размер на 2 027,6 млн. лв. или 38,2 % от планираните за годината. Социалните разходи (вкл. разходите за стипендии) са в размер на 558,8 млн. лв. или 24,8 % от предвидените за годината. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 6,9 млн. лв. Разходите за субсидии са в размер на 909,7 млн. лв. или 57,3 % от планираните за годината. От тях 113,4 млн. лв. са субсидиите за „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД; 154,3 млн. лв. са субсидиите за Национална компания „Железопътна инфраструктура“ и 35,0 млн. лв. за „Български пощи“ ЕАД, в т.ч. 20,6 млн. лв. за извършване на универсална пощенска услуга и 14,4 млн. лв. за разпространение на периодични печатни издания - вестници и списания. Към края на месец юли 2023 г. ДФ „Земеделие“ е изплатил субсидии в общ размер на 326,9 млн. лв., от които 250,9 млн. лв. държавна помощ; 69,7 млн. лв. преходна национална помощ за тютюн; 0,2 млн. лв. преходна национална помощ за сектор „Животновъдство“ и 5,9 млн. лв. средства за ДДС по схеми „Училищен плод“ и „Училищно мляко“.

Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) по държавния бюджет възлизат на 744,9 млн. лв., от които 234,2 млн. лв. капиталови разходи по бюджета на Министерството на регионалното развитие и благоустройство и 232,9 млн. лв. по бюджета на Министерство на отбраната. През януари 2023 г. има възстановени средства (в размер на 8,3 млн. лв.) от предоставен капиталов трансфер през 2022 г. на „БДЖ-Пътнически превози“ ЕООД в съответствие с чл. 9 от ПМС № 31/2022 година.

• **Разходи за лихви**

Лихвените плащания по държавния бюджет към 31.07.2023 г. са в общ размер на **354,4 млн. лв.** или 45,2 % от предвидените в годишните разчети.

Разходите за **лихви по външни заеми** са в размер на 268,3 млн. лв., в т.ч. 258,1 млн. лв. по централния бюджет. Разходите за лихви по ДИЗ, управлявани от министерства и ведомства, са в размер на 10,1 млн. лева (от тях 0,7 млн. лв. са лихвите по заемите с краен бенефициент - търговско дружество).

През отчетния период не са използвани средства за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Лихвите по вътрешни заеми по държавния бюджет към юли 2023 г. са в размер на **86,2 млн. лв.** и представляват основно лихви по емисии на ДЦК на вътрешния пазар.

➤ **Нетният размер на трансферите по държавния бюджет** към юли 2023 г. е **12 380,2 млн. лв.**, в т.ч.:

- бюджетните взаимоотношения с общините включват нето трансфери и временни безлихвени заеми в размер на 4 492,9 млн. лв., от които субсидии от централния бюджет в размер на 3 800,1 млн. лв., други целеви трансфери от централния бюджет в размер на 284,5 млн. лв., нетни трансфери от/за други бюджети в размер на 418,4 млн. лв. и възстановени трансфери от предходни години в централния бюджет – 10,0 млн. лева;
- на социалноосигурителните фондове (нето) – 6 962,0 млн. лв., което представлява 52,4 % от годишния разчет;
- на други автономни бюджети (ДВУ, БАН, ССА, БНТ, БНР и БТА) – 622,3 млн. лв., 55,8 % от годишния разчет

- Частта от **вноската на Република България в общия бюджет на ЕС**, изплатена към 31.07.2023 г. от централния бюджет, възлиза на **990,3 млн. лева**.
- **Бюджетното салдо по държавния бюджет** към 31.07.2023 г. е **отрицателно** в размер на **157,5 млн. лева**.
- **Финансиране на бюджета чрез операции по дълга**

Към 31.07.2023 г. е отчетено положително нетно външно финансиране по централния бюджет в размер на 610,8 млн. лева.

Постъпленията по централния бюджет възлизат на 2 869,6 млн. лв. - на 23.01.2023 г. постъпиха средствата от емитирания единичен транс - 10-годишни евро облигации по Средносрочната глобална програма за емитиране на дълг в размер от 1,5 млрд. евро номинална стойност, при лихвен купон 4,5 % и доходност 4,78 %.

Извършените погашения от централен бюджет възлизат на **2 258,9 млн. лв.** (главница), като на 21 март са изплатени 1 144 млн. евро (2 237,5 млн. лв.) номинална стойност в полза на държателите на седемгодишни еврооблигации на Република България, които са част от емитираните през март 2016 г. на международните капиталови пазари два транс облигации по средносрочната програма за емитиране на дълг на външните пазари; 61,9 млн. лв. са погашенията към международни финансови институции (29,8 млн. лв. към Международната банка за възстановяване и развитие и 32,1 млн. лв. към Европейска инвестиционна банка).

По **държавните инвестиционни заеми (ДИЗ)**, управлявани от министерства и ведомства, през отчетния период няма **усвоени** средства.

Изплатените погашения по ДИЗ, управлявани от министерства и ведомства, са в размер на **52,5 млн. лв.** По заемите с краен бенефициент търговско дружество извършените погашения са в размер на 4,9 млн. лева.

Не са използвани средства, предвидени за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Операции с **държавни ценни книжа** по централния бюджет (**позиция във вътрешното финансиране**): Към 31 юли 2023 г. е отчетено отрицателно нетно вътрешно финансиране на държавния бюджет с ДЦК в размер на 350 млн. лв., което се дължи на извършените погашения по вътрешния дълг през м. юли на емисия 10,5-годишни ДЦК от 2013 г. в обем от 350 млн. лв. номинална стойност без провеждане аукциони на емисии ДЦК за финансиране на бюджета, респективно няма постъпления от емисии на ДЦК на вътрешния пазар.

III. Социалноосигурителни фондове

Постъпленията по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове (НОИ, НЗОК, УПФ и ФГВРС) към юли 2023 г. са в размер на **8 867,3 млн. лв.** или 56,7 % от годишните разчети. Постъпленията от осигурителни вноски са в размер на 8 743,1 млн. лв., в т.ч. от социалноосигурителни вноски – 6 319,3 млн. лв. и от здравноосигурителни вноски – 2 423,8 млн. лева.

Извършените **разходи** по бюджетите на социалноосигурителните фондове към юли 2023 г. са в размер на **15 911,8 млн. лв.** (55,0 % от разчета за годината), в т.ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 12 074,8 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 3 693,8 млн. лева.

IV. Общини

Постъпилите **приходи, помощи и дарения** по бюджетите на общините към юли 2023 г. са в размер на **2 092,5 млн. лв.** или 63,7 % от годишния разчет към ЗДБРБ за 2023 г. Данъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 922,9 млн. лв. или 63,9 % от разчетите към ЗДБРБ за 2023 г., а неданъчните приходи и помощите възлизат на 1 169,6 млн. лв., което е

63,6 % от годишните разчети. Относителният дял на неданъчните приходи в общо постъпленията е 55,1 на сто. Това са основно приходи от общински такси, приходи и доходи от собственост, постъпления от продажба на нефинансови активи и глоби, санкции и наказателни лихви.

Извършените **разходи** по общинските бюджети, включително и за сметка на предоставените трансфери от други бюджети са в размер на **6 083,4 млн. лв.** или 64,2 % от разчетите към ЗДБРБ за 2023 година. Текущите нелихвени разходи възлизат на 5 316,3 млн. лв. (63,5 % от годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 742,9 млн. лв. или 69,8 % от разчета за годината. Лихвените плащания са в размер на 24,1 млн. лв. или 60,7 % от разчета за годината.